

POSTĘPOWANIA ODREBNE

WIADOMOŚCI OGÓLNE

ZAGADNIENIA WSTĘPNE

1) kryterium wyróżnienia- specyfika określonej kategorii spraw.

- Podstawowe rozróżnienia:

- wymóg większego zaangażowania i kontroli sądu;
- przyspieszenie postępowania

2) Postępowanie odrębne ≠ trzeci tryb postępowania

**tryb procesowy*

Rodzaje postępowań odrębnych

- **Postępowanie w sprawach małżeńskich**
- **Postępowanie w sprawach ze stosunków między rodzicami a dziećmi**
- **Postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych**
- **Postępowanie w sprawach o naruszenie posiadania**

Szczególne postępowania gospodarcze:

- **Postępowanie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową**
- **Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki**
- **Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty**
- **Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego**
- **Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego**

- **Postępowanie nakazowe**
- **Postępowanie upominawcze**
- **Postępowanie uproszczone**
- **Europejskie postępowanie nakazowe**
- **Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń**
- **Elektroniczne postępowanie upominawcze**

Podział

- Obligatoryjne
- Fakultatywne

*(nakazowe, epu, europejskie)

Brak woli powoda → postępowanie zwykłe

Kwalifikacja sprawy do postępowania odrębnego następuje na podstawie dekretacji przez Przewodniczącego w drodze zarządzenia

Art. 201. [Badanie trybu postępowania]

§ 1. Przewodniczący bada, w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz czy podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, i wydaje odpowiednie zarządzenia. W wypadkach przewidzianych w ustawie przewodniczący wyznacza posiedzenie niejawne w celu wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

- Zmiany:
 - co do zasady, brak wymogu wydania postanowienia przez sąd

Art. 505⁷. [Pominięcie trybu uproszczonego]

Jeżeli sąd uzna, że sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów niniejszego działu.

Zmiany mogą odbywać się dwutorowo:

Postępowanie odrębne → inne postępowanie odrębne

Postępowanie odrębne → pominięcie przepisów o postępowaniu odrębnym-
postępowanie zwykłe

Nakładanie się postępowań

Możliwe, gdy:

- zakres podmiotowy i przedmiotowy odpowiada obu typom,
- jedno z nich nie przewiduje wykluczenia jednoczesnego stosowania przepisów innego postępowania odrębnego

Jak stosować:

- istnieją normy kolizyjne
- brak norm kolizyjnych: stosujemy przepisy bardziej szczegółowe, dalej idące w zakresie obostrzenia

POSTĘPOWANIE UPROSZCZONE

De minimis non curat praetor

Przewodniczący wydziału (upoważniony sędzia) obligatoryjnie i z urzędu dokonuje oceny, czy sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym (art. 201 § 1 zdanie pierwsze).

201 § 1. *Przewodniczący bada, w jakim trybie sprawa powinna być rozpoznana oraz czy podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu odrębnym, i wydaje odpowiednie zarządzenia.*

Art. 505¹. [Zakres stosowania]

Przepisy niniejszego działu stosuje się w następujących sprawach należących do właściwości sądów rejonowych:

1) o roszczenia wynikające z umów, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza dwudziestu tysięcy złotych, a w sprawach o roszczenia wynikające z rękojmi, gwarancji jakości lub z niezgodności rzeczy sprzedanej konsumentowi z umową, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty;

2) o zapłatę czynszu najmu lokali mieszkalnych i opłat obciążających najemcę oraz opłat z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej bez względu na wartość przedmiotu sporu.

- Właściwy rzeczowo sąd rejonowy
 - Kryteria doboru sprawy:
 - kryterium przedmiotowe (umowa)
 - kryterium wartościowe (limit)
- * *tylko dla roszczeń wynikających z umów*
- brak kryterium podmiotowego (dla wszystkich)

- Rodzaj spraw:
 - roszczenia wynikające z umów, gdy WPS nie przekracza 20 000 PLN

Spór:

Charakter roszczenia: materialnoprawny czy roszczenie w znaczeniu szerokim

MAT.: tylko powództwo o świadczenie

SL: o świadczenie, ustalenie prawa lub stosunku prawnego, ukształtowanie

Pierwotnym i bezpośrednim źródłem roszczenia powinna być umowa

Uwaga!: *sprawa o odszkodowanie z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania umownego zdaniem SN powinna być rozpatrywana w postępowaniu uproszczonym z racji tego, że normatywnym podłożem takiego roszczenia jest umowa, a fakt, że roszczenie to ma swoją bezpośrednią przyczynę w przepisach ustawy nie jest tak istotny (III CZP 123/09)*

Przykłady:

- **Żądanie zasądzenia określonej kwoty,**
- **Żądanie wydania przedmiotu umowy,**
- **Wymiana wadliwej rzeczy**

- roszczenia wynikające z rękojmi, gwarancji jakości lub z niezgodności rzeczy sprzedanej konsumentowi z umową, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty

- o zapłatę czynszu najmu lokali mieszkalnych i opłat obciążających najemcę oraz opłat z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej bez względu na wartość przedmiotu sporu.

- Wyłączenie lokali użytkowych
- Kryterium wartościowe: do 75 000 PLN

Art. 505². [Urzędowe formularze]

Pozew, odpowiedź na pozew, sprzeciw od wyroku zaocznego i pismo zawierające wnioski dowodowe wnoszone w postępowaniu uproszczonym powinny być sporządzone na urzędowych formularzach.

Art. 130¹. [Braki pism wnoszonych na urzędowych formularzach lub informatycznych nośnikach danych]

§ 1. (utracił moc).

Dawniej: Jeżeli pismo procesowe, które powinno być wniesione na urzędowym formularzu, nie zostało wniesione na takim formularzu, formularz został nieprawidłowo wypełniony albo nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania innych warunków formalnych, przewodniczący zwraca stronie pismo bez wzywania do jego poprawienia lub uzupełnienia. Sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty lub sprzeciw od nakazu zapłaty sąd odrzuca.

§ 1¹. Jeżeli pismo procesowe, które powinno być wniesione na urzędowym formularzu, **nie zostało wniesione na takim formularzu lub nie może otrzymać prawidłowego biegu** na skutek niezachowania innych warunków formalnych, przewodniczący **wzywa stronę do jego poprawienia lub uzupełnienia w terminie tygodniowym**, przesyłając złożone pismo. Wezwanie powinno wskazywać wszystkie braki pisma oraz zawierać pouczenie o treści § 2.

§ 2. W razie bezskutecznego upływu terminu lub ponownego złożenia pisma dotkniętego brakami przewodniczący **zarządza zwrot pisma**. Sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty oraz sprzeciw od nakazu zapłaty sąd odrzuca.

§ 3. (uchylony).

§ 4. (uchylony).

Art. 505³. [Zakaz kumulacji i rozdrabniania roszczeń]

§ 1. Jednym pozwem można dochodzić tylko jednego roszczenia.

§ 2. Połączenie kilku roszczeń w jednym pozwie jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy wynikają z tej samej umowy lub umów tego samego rodzaju. W wypadku niedopuszczalnego połączenia w jednym pozwie kilku roszczeń przewodniczący **zarządza zwrot pozwu**, stosując art. 130¹.

§ 3. Jeżeli powód dochodzi części roszczenia, sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu przewidzianym w niniejszym rozdziale tylko wtedy, gdy postępowanie to byłoby właściwe dla całego roszczenia wynikającego z faktów przytoczonych przez powoda. W przeciwnym wypadku sprawa rozpoznawana jest z pominięciem przepisów niniejszego rozdziału

Zasada: jeden pozew- jedno roszczenie

Wyjątek: kilka roszczeń- jeden pozew (kumulacja przedmiotowa)

Przesłanki:

- roszczenia wynikają z tej samej umowy lub
- roszczenia wynikają z umów tego samego rodzaju (np. kilka umów sprzedaży)

Kumulacja podmiotowa: Ważne, aby granice postępowania obejmowały, co do zasady jedno roszczenie. Nie jest istotne, ile osób będzie występowało po obu stronach.

Kazus:

Kowalski i Wiśniewski zawarli umowę pożyczki na kwotę 40 000 PLN w styczniu 2018 roku celem dokonania zabezpieczenia finansowej realizacji projektu unijnego. Kowalski zobowiązał się, że zwróci kwotę do końca lipca 2018 roku.

We wrześniu tego samego roku Kowalski zgłosił się do Wiśniewskiego, twierdząc, iż jego firma popadła w tarapaty finansowe z powodu nieotrzymania refundacji środków z budżetu UE. Powiedział mu, że spłaci go do końca listopada. Tego samego dnia przelał mu na poczet spłaty 25 000 PLN.

Od tego czasu kontakt z Kowalskim urwał się.

Zniecierpliwiony kolega po kilkunastu próbach skontaktowania się ze swoim dłużnikiem, wylał swoje frustracje na „forum prawniczym”, prosząc forumowiczów o wskazanie sposobu załatwienia sprawy.

Big_Boy123 doradził mu, aby ten złożył pozew na urzędowym formularzu na resztę kwoty, bo sprawa jak najbardziej nadaje się na „uproszczony”.

Pytanie: Czy Big_Boy123 miał rację?

Uchwała

Sądu Najwyższego

z dnia 11 lutego 2005 r.

III CZP 83/04

Jeżeli [...] powód twierdzi w pozwie, że przysługiwało mu w stosunku do pozwanego roszczenie w określonej wysokości i pozwany część tego roszczenia już zaspokoił, wobec czego powód dochodzi przed sądem tylko reszty niezaspokojonego roszczenia, to w istocie powód w takiej sytuacji dochodzi całego przysługującego mu roszczenia, a nie tylko jego części. Roszczenie zaspokojone wygasa w takiej części, w jakiej zostało zaspokojone, wobec czego pozostaje już tylko roszczenie w wysokości niezaspokojonej należności, która stanowi w tej sytuacji całe roszczenie, a nie jego część. W rozumieniu art. 505³ § 2 (obecnie § 3) k.p.c. dochodzenie roszczenia w części oznacza dochodzenie części roszczenia, które przysługuje powodowi wobec pozwanego według faktów przytoczonych w pozwie, a nie o część roszczenia, która w ramach danego stosunku prawnego w ogóle przysługiwała powodowi i pozostała po zaspokojeniu reszty. Gdy zatem, według twierdzeń pozwu, ze stosunku zobowiązaniowego wynikało dla powoda pierwotnie określone roszczenie, którego wartość przekraczała próg kwotowy wskazany w art. 505¹ pkt. 1 k.p.c., jednak przed wytoczeniem powództwa doszło w wyniku zaspokojenia części należności do obniżenia wartości roszczenia poniżej tego progu, nie ma podstaw do stosowania art. 505³ § 2 (obecnie § 3) k.p.c. (...)

Art. 505⁴. [Zmiana powództwa; powództwo wzajemne; zarzut potrącenia]

§ 1. Zmiana powództwa jest niedopuszczalna. Przepisów art. 75-85 oraz art. 194-196 i art. 198 nie stosuje się.

§ 2. Powództwo wzajemne oraz zarzut potrącenia są dopuszczalne, jeżeli roszczenia nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym.

Zakaz przedmiotowej zmiany powództwa:

- Zakaz zmiany żądania,
- Zakaz zmiany podstawy faktycznej żądania
- Brak możliwości przekazania zmienionego przedmiotowo powództwa do rozpoznania w innym postępowaniu

Art.75-85, 194-196, 198 k.p.c.- interwencja główna i uboczna, przypozwanie, przekształcenia podmiotowe, dopozwanie, zawiadomienie o toczącym się procesie, wezwanie do udziału w sprawie

Art. 505⁶. [Wyłączenie dowodów z opinii biegłego. Zasądzenie odpowiedniej sumy]

§ 1. (uchylony).

Dawniej: Sąd może dokonywać wezwań stosując odpowiednio przepis art. 472.

Uwaga:

Art. 149¹

Sąd może wzywać strony, świadków, biegłych lub inne osoby w sposób, który uzna za najbardziej celowy, z pominięciem sposobów doręczeń przewidzianych w rozdziale 2, jeżeli uzna to za niezbędne do przyspieszenia rozpoznania sprawy. Wezwanie dokonane w ten sposób wywołuje skutki przewidziane w niniejszym kodeksie, jeżeli jest niewątpliwe, że doszło ono do wiadomości adresata w terminach określonych w art. 149 § 2.

§ 2. Przepisów art. 278-291 nie stosuje się.

art. 278-291 k.p.c.- dotyczy opinii biegłych

§ 3. Jeżeli sąd uzna, że **ściśle udowodnienie wysokości żądania** jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku **zasądzić odpowiednią sumę** według swej **oceny**, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Uwaga:

Art. 322. [Zasądzenie odpowiedniej sumy] ius moderandi

Jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Art. 505⁷. [Pominięcie trybu uproszczonego]

Jeżeli sąd uzna, że sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów niniejszego działu. W takim wypadku nie pobiera się uzupełniającej opłaty od pozwu. Przepisu art. 130³ § 2 nie stosuje się.

Sąd powinien wydać postanowienie w tym zakresie.

Art. 505⁸. [Uzasadnienie wyroku; zrzeczenie się doręczenia uzasadnienia; zrzeczenie się prawa do wniesienia apelacji]

§ 1. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku strona może zgłosić również do protokołu bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku.

§ 2. Dla strony, która zrzekła się doręczenia uzasadnienia wyroku, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia ogłoszenia wyroku.

§ 3. Strona obecna na posiedzeniu, na którym ogłoszono wyrok, może po jego ogłoszeniu w oświadczeniu złożonym do protokołu **zrzec się prawa do wniesienia apelacji**. W razie zrzeczenia się prawa do wniesienia apelacji przez wszystkich uprawnionych wyrok staje się prawomocny.

Zasada: Art. 328 § 1. Uzasadnienie wyroku sporządza się pisemnie na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji, a w przypadkach, o których mowa w art. 327 § 2 i art. 331 § 1¹ - od dnia doręczenia sentencji.

Możliwość odwołania zrzeczenia się doręczenia uzasadnienia wyroku (zasada odwoływalności czynności procesowych)

? Od kiedy zrzeczenie się prawa do wniesienia apelacji jest skuteczne...

APELACJA

Rozpatrywana w postępowaniu uproszczonym tylko wtedy, gdy została w nim rozpoznana w pierwszej instancji!

Art. 505⁹. [Zarzuty apelacji]

§ 1. (uchylony).

§ 1¹. Apelację można oprzeć na zarzutach:

- 1) naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie;
- 2) naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

§ 2. Po upływie terminu do wniesienia apelacji **przytaczanie** dalszych zarzutów jest **niedopuszczalne**.

Wyłączenie błędu w ustaleniach faktycznych

- Co z nieważnością postępowania?

Art. 505¹⁰. [Rozpoznanie apelacji]

§ 1. Sąd rozpoznaje apelację w składzie **jednego sędziego**. (wyjątek!)

§ 2. Sąd **może** rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, chyba że strona w apelacji lub w odpowiedzi na apelację zażądała przeprowadzenia rozprawy.

§ 3. (utracił moc).

Art. 505¹¹. [Postępowanie dowodowe]

§ 1. Sąd drugiej instancji nie przeprowadza postępowania dowodowego z **wyjątkiem dowodu z dokumentu**.

§ 2. Przepisu paragrafu poprzedzającego nie stosuje się, jeżeli apelację **oparto** na późniejszym **wykryciu** okoliczności faktycznych lub środkach dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać przed sądem pierwszej instancji.

Art. 505¹². [Rozstrzygnięcia]

§ 1. Jeżeli sąd drugiej instancji stwierdzi, że zachodzi **naruszenie prawa materialnego**, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do **zmiany wyroku**, **uchyla** zaskarżony wyrok i **przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania**.

§ 2. Uchylając zaskarżony wyrok sąd drugiej instancji **może** przekazać sprawę do rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniu uproszczonym także wówczas, gdy sprawa stosownie do art. 505¹ podlega rozpoznaniu w tym postępowaniu.

§ 3. Sąd drugiej instancji **oddala apelację** również wtedy, gdy mimo naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania albo błędnego uzasadnienia **zaskarżony wyrok odpowiada prawu**.

Rozstrzygnięcia z art. 385 i 386 k.p.c.

Art. 505¹³. [Uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji]

§ 1. (uchylony).

§ 2. Jeżeli sąd drugiej instancji **nie przeprowadził** postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

§ 3. (uchylony).

Następne zajęcia

- Postępowanie nakazowe.
- Postępowanie upominawcze.
- Elektroniczne postępowanie upominawcze.